

Bijlage 8

Katabaloo in de Septuagint

Enige opmerkingen vooraf:

1. De tekstverwijzingen zijn zoals ze zijn terug te vinden in de Statenvertaling, of waar het de apocriefe boeken betreft, naar de uitgave van Jacob en Pieter Keur. Deze kunnen enigszins afwijken van de Griekse uitgave.
2. Voor de vertaling van de Septuagint waar het deze apocriefe geschriften betreft heb ik ook van deze uitgave van Jacob en Pieter Keur gebruik gemaakt.
3. Op enkele plaatsen van de canonieke boeken heb ik rechtstreeks vanuit het Grieks vertaald, omdat de Septuagint daar te veel afweek van de Hebreeuwse tekst. Tenzij ik anders heb vermeld zijn de teksten overgenomen uit de Statenvertaling.

4. Ik heb de apocriefe boeken alleen in deze studie betrokken waar het het **gebruik** van het woord *kataballoo* betrof, niet om er enig geïnspireerd gezag aan te ontlenen. De apocriefe boeken zijn in het Grieks geschreven en dus niet in het Hebreeuws. Ze hebben nooit behoord tot de canonieke geschriften van Israël. Ze maken geen deel uit van de Bijbel, Gods Woord. Maar wat betreft het gebruik van woorden in de eeuwen voorafgaande aan het Nieuwe Testament kunnen ze ons van nut zijn.
5. Het gebruik van *kataballoo* wijst met een overtuigende meerderheid in de richting van nederwerpen, zie alle teksten met opmerkingen hieronder. Let vooral op 2 Makkabeeën 8:18.
6. Enkele uitzonderingen, en die heb ik aangegeven, wijzen in de richting van grondleggen, stichten. Verder zij nog opgemerkt dat de enige plaats in de Septuagint waar ik het zelfstandig naamwoord, *katabolè*, heb kunnen vinden (2 Makkabeeën 2:29), dit vertaald is met 'gebouw'.

7. Het boek 4 Makkabeeën is niet opgenomen in de uitgave van Jacob en Pieter Keur. Daar vinden we het woord *katabaloo* éénmaal (hoofdstuk 12:1).
8. Waar het de canonieke Geschriften betreft is *katabaloo* de vertaling van negen Hebreeuwse werkwoorden, namelijk:

Charas	-	Vernietigen, omverwerpen, afbreken.
Lakach	-	Ontvangen, halen, wegnemen (Ez. 33:4)
Natash	-	Wegwerpen, laten vallen, verlaten
Naphal	-	Omverwerpen, vellen, doen vallen
Shachat	-	Verderven, vernietigen
Parats	-	Losbarsten
Taraf	-	Scheuren
Satam	-	Haten
Nathats	-	Afbreken

Deze vertalingen vinden we niet allemaal terug in de onderstaande teksten. Dit is het gevolg van het gebruik van de Statenvertaling, die immers uit het Hebreeuws is vertaald, in plaats van een directe vertaling vanuit het Grieks.

Uit bovenstaande lijst komt *naphal* verreweg het meest voor als het woord dat door *katabaloo* vertaald wordt.

2 Samuël 20:15 en al het volk, dat met Joab was, verdorven de muur, om die **neder te vellen** (merk op het verband met ‘verdorven’)

2 Koningen 3:19 en zult alle goede bomen **vellen** (merk wederom het afbrekende verband waarin het staat, evenals in het volgende vers)

2 Koningen 3:25 en **velden** alle goede bomen

2 Koningen 6:5 en het geschiedde als een het timmerhout **velde**

2 Koningen 19:7 en ik zal hem door het zwaard in het land **vellen**

- 2 Kronieken 32:21 zo **velden** hem daar met het zwaard, die uit zijn lijf voortgekomen waren
- Judith 9:8 en met het breekijzer **om te werpen** de hoorn van uw altaar
- Job 12:14 ziet, hij **breekt af**, en het zal niet herbouwd worden. (lees in verband met vers 15, de wateren)
- Job 16:9 Zijn toorn **verscheurt**
Job 16:14 Hij heeft mij **gebroken** met breuk op breuk
- Psalm 37:14 om de ellendige en nooddruftige **neder te vellen**, om te slachten die oprecht van weg zijn
- Psalm 73:18 Hij **doet** hen **vallen** in verwoestingen (merk op het verband met verwoestingen)

- Psalm 106:26 dat Hij hen **nedervellen** zou in de woestijn
- Psalm 106:27 dat Hij hun zaad zou **nedervellen** onder de heidenen
- Psalm 140:11 Hij **doe** hen **vallen**, in diepe kuilen, dat zij niet weder opstaan
- Spreuken 7:26 Want zij heeft veel gewonden **nedergeveld**, en al haar gedoden zijn machtig velen
- Spreuken 18:8 de woorden van de oorblazer zijn als van **degene, die geslagen zijn**, en die dalen in het binnenste van de buik
- Spreuken 25:28 een man, die zijn geest niet wederhouden kan, is als een

opengebroken stad zonder
muur

Ecclesiasticus 1:31 want de Heere zal al uw
verborgen dingen
openbaren, en u in het
midden van de vergadering
ter **nederwerpen**

Ecclesiasticus 7:7 en **begeef** uzelf niet onder
het [oproerige] volk

Ecclesiasticus 8:19 en waar geen hulp is, daar
zal hij u **ter neder werpen**

Ecclesiasticus
14:19 enige **werpt** hij **af**, en
andere doet hij uitspruiten

Ecclesiasticus 47:5 toen hij zijn hand ophief om
met de steen van de slinger
de trots van Goliath
terneder te werpen

Jesaja 16:9 zij hebben uw bomen
nedergeworpen, Hesbon

en Eleale (vertaald uit de Septuagint)

Jesaja 26:5 de verheven stad; Hij **vernedert** ze

Jeremia 19:7 en zal hen voor het aangezicht van hun vijanden **doen vallen** door het zwaard

Baruch 2:19 want wij **storten** ons erbarmelijk gebed, o Heere onze God, niet **uit** voor Uw aangezicht, vanwege de rechtvaardigheid van onze vaders en van onze koningen

Ezechiël 6:4 en Ik zal uw verslagenen **nedervellen** voor het aangezicht van uw drekgoden

Ezechiël 23:25 en het laatste van u zal door het zwaard **vallen**

Ezechiël 26:4 (2x)	die zullen de muren van Tyrus verderven , en haar torens afbreken
Ezechiël 26:9	en uw torens met zijn zwaarden afbreken
Ezechiël 26:12	en uw muren afbreken
Ezechiël 29:5	Ik zal u doen vallen in de woestijn (vertaald uit de Septuagint)
Ezechiël 30:22	en ik zal het zwaard uit zijn hand doen vallen
Ezechiël 31:12	en zij deden hem vallen op de bergen (vertaald uit de Septuagint)
Ezechiël 32:12	Ik zal uw menigte vellen door de zwaarden der helden.

- Ezechiël 33:4 en het zwaard komt, en **neemt** hem **weg** (Sept. 'velt hem')
- Ezechiël 39:4 op de bergen Israëls zult gij **vallen**
- Daniël 11:12 en hij zal er enige tienduizenden **nedervellen**
- 1 Makkabeeën 4:33 **werp** hen **terneder** door het zwaard, dergenen, die u liefhebben.
- 2 Makkabeeën 2:13 een bibliotheek **aanleggende** (Dit is samen met 2 Mak. 5 vers 6 een plaats die aangevoerd zou kunnen worden voor 'grondleggen'.)
- 2 Makkabeeën 4:42 sommigen ook **terneder geworpen**
- 2 Makkabeeën 5:6 en hij dacht dat hij tekenen van overwinning **oprichtte**,

niet van zijn medeburgers
maar van zijn vijanden

2 Makkabeeën 8:18 en hij zei: dezen
vertrouwen op hun
wapenen en stoutheid, waar
wij vertrouwen op de
almachtige God, die machtig
is dezen, die tegen ons
komen, en ook de gehele
wereld, met één wenk
terneder te werpen

Van alle plaatsen die we tot nog toe onderzocht
hebben is deze laatste tekst de enige waar *kataballoo*
samen gaat met *kosmos*, 'wereld'. Het
ternederwerpen van de wereld is dus in elk geval een
uitdrukking die, buiten de zeven genoemde in het
Nieuwe Testament, niet onbekend was.